

Què és un menú saludable i sostenible?

Maria Blanquer
Dimecres 29 de juny de 2023

Alimentació saludable i sostenible

- Més fruites i hortalisses.
- Aliments produïts a nivell local i de temporada.
- Quantitat justa i necessària.
- Menys aliments d'origen animal, més aliments d'origen vegetal.
- Aliments frescos o mínimament processats.

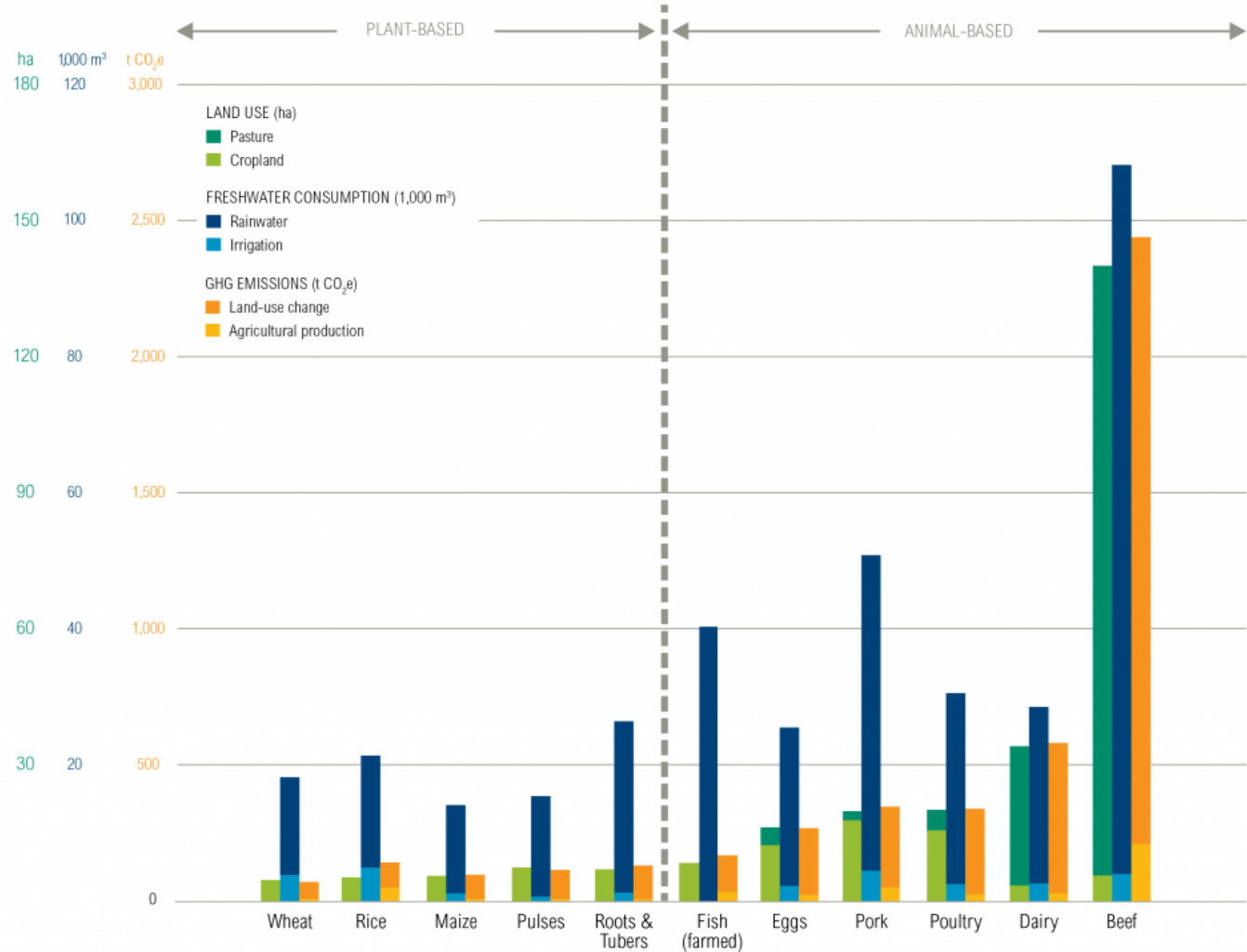
Organización de la Naciones Unidas para la Alimentación y la Agricultura. Iniciativas frente al clima que pueden cambiar el mundo. <http://www.fao.org/world-food-day/2016/climate-actions/es/>
EUFIC. Hacia una alimentación sostenible. <https://www.eufic.org/es/food-production/article/towards-more-sustainable-diets>

Alimentació Saludable i Sostenible

Animal-Based Foods Are More Resource-Intensive than Plant-Based Foods

PER TON PROTEIN CONSUMED

wri.org/shiftingdiets

WORLD RESOURCES INSTITUTE

<https://www.wri.org/resources/charts-graphs/animal-based-foods-are-more-resource-intensive-plant-based-foods>

Alimentació saludable i sostenible.

Walter Willett

Cinc estratègies per a la gran transformació alimentària

Estratègia 1

Buscar el compromís internacional i nacional per **canviar cap a dietes saludables**

Estratègia 3

Intensificar de forma sostenible la producció d'aliments para augmentar la producció d'alta qualitat

Estratègia 5

Reduir al menys a la meitat la pèrdua i el malbaratament d'aliments

Estratègia 2

Reorientar les prioritats agrícoles passant de produir grans quantitats d'aliments a produir aliments

Estratègia 4

Gestió ferma i coordinada de la terra i els oceans

Alimentació saludable i sostenible.

Profesor Walter Willett MD
Escola de Salut Pública
Universitat de Harvard

La transformació a dietes saludables per al 2050 requerirà canvis substancials en l'alimentació.

El consum mundial de fruites, vegetals, nous, llavors i llegums s'haurà de duplicar, i el consum d'aliments com la carn vermella i el sucre s'haurà de reduir en més del 50%.

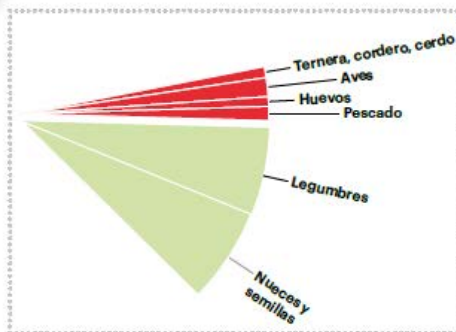
Una dieta rica en aliments d'origen vegetal i amb menys aliments d'origen animal confereix una bona salut i beneficis ambientals.

https://eatforum.org/content/uploads/2019/04/EAT-Lancet_Commission_Summary_Report_Spanish.pdf

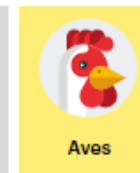
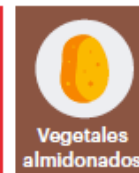
[Lancet](#). 2019 Feb 2;393(10170):447-492.

[Public Health Nutr.](#) 2015 Aug;18(11):2067-73

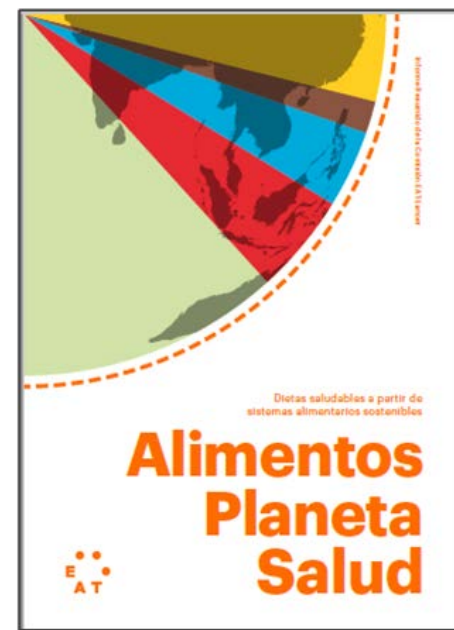
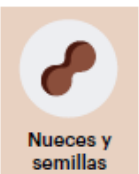
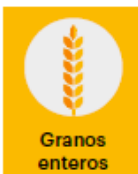
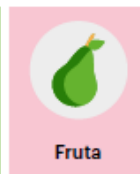
Plat de la salut planetària

Ingesta limitada

Alimentos destacados

Menús saludables i sostenibles.

EL PLAT SALUDABLE

OLIS SALUDABLES

Utilitzar olis saludables (com l'oli d'oliva o l'oli de colza) per cuinar, amanir o a taula. Limitar la mantega. Evitar els greixos "trans".

AIGUA

Beure aigua, te o cafè (amb poc sucre o gens). Limitar la llet, els làctics (1-2 racions al dia) i els sucus (1 got petit al dia). Evitar les begudes ensucrades.

VERDURES

Com més verdura – i més variada – millor. Les patates i les patates fregides no compten.

CEREALS INTEGRALS

Menjar cereals (grans) integrals variats (com pa integral, pasta integral i arròs integral). Limitar els cereals refinats (com l'arròs blanc i el pa blanc).

FRUITES

Menjar molta fruita i de tots els colors.

PROTEÏNES SALUDABLES

Triar peix, aus, llegums, i fruits secs. Limitar la carn vermella i el formatge. Evitar la cansalada, els embotits i les altres carns processades.

SIGUES ACTIU!

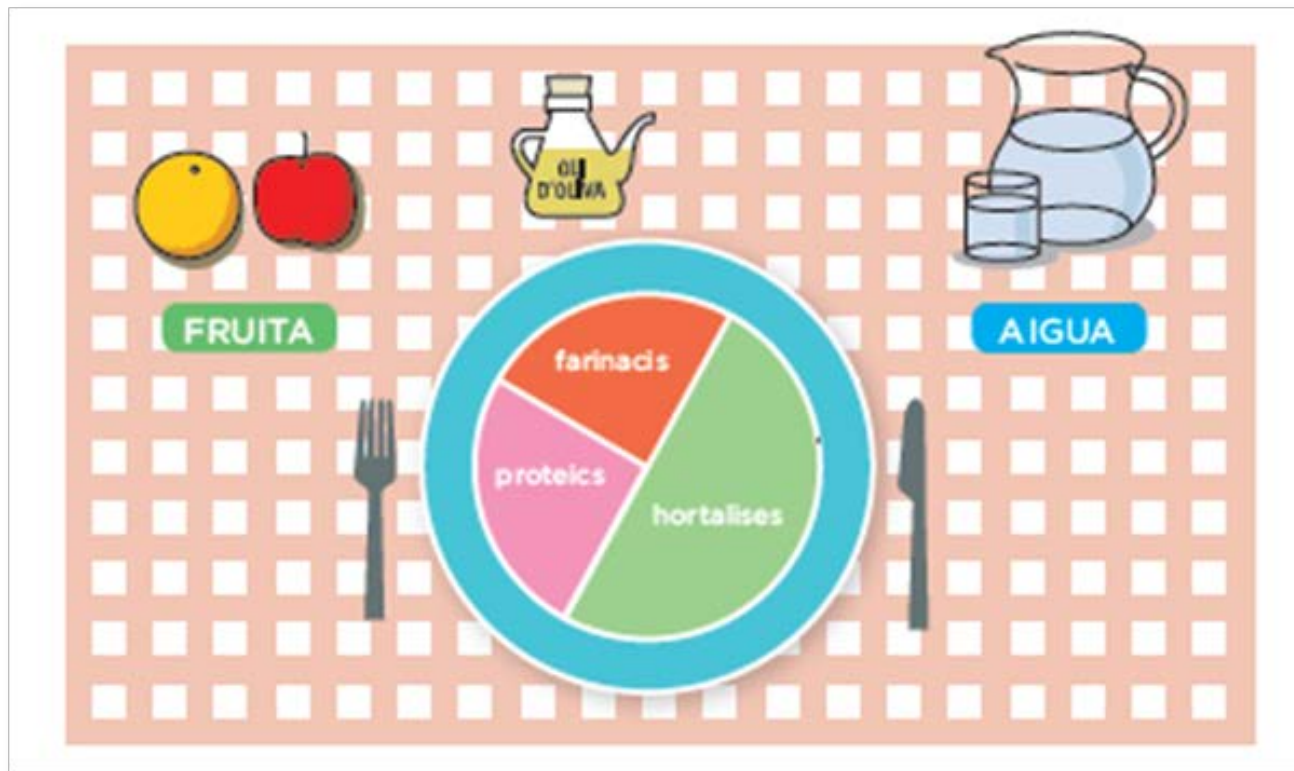
© Harvard University

Harvard T.H. Chan School of Public Health
The Nutrition Source
www.hsph.harvard.edu/nutritionsource

Harvard Medical School
Harvard Health Publications
www.health.harvard.edu

<https://www.hsph.harvard.edu/nutritionsource/healthy-eating-plate/translations/catalan/>

Menús saludables i sostenibles

PETITS CANVIS PER MENJAR MILLOR

Generalitat de Catalunya
Agència de Salut Pública
de Catalunya

petits canvis PER MENJAR MILLOR

<i>més</i>	<i>canvia a</i>	<i>menys</i>
FRUITES I HORTALISSES	AIGUA	SAL
LLEGUMS	ALIMENTS INTEGRALS	SUCRES
FRUITA SECA	OLI D'OLIVA VERGE	CARN VERMELLA I PROCESSADA
VIDA ACTIVA I SOCIAL	ALIMENTS DE TEMPORADA I PROXIMITAT	ALIMENTS ULTRAPROCESSATS

Generalitat de Catalunya
Agència de Salut Pública
de Catalunya

25 d'Impulsos a la Promoció
de la Salut i l'Entorn
Plus i l'Entorn Saludable

GAUDIM MENJANT

061 CatSalut
Respon

canalsalut.gencat.cat

Menús saludables i sostenibles en el menjador escolar

GRUP D'ALIMENTS	FREQÜÈNCIA SETMANAL
PRIMERS PLATS	
Hortalisses ¹	1-2
Llegums ²	1-2 (≥6 al mes)
Arròs ³	1
Pasta ³	1
Altres cereals (mill, blat de moro, fajol, etc.) o tubercles (patata, moniato, etc.)	0-1
<i>Si el primer plat inclou carn, peix o ou el segon ja no n'ha de dur</i>	
SEGONS PLATS	
Proteics vegetals (llegums i derivats)*	1-2 (≥ 6 al mes)
<i>Quan els menús escolars no incloguin carn, peix ni ous han d'incloure una ració de proteic vegetal (preferentment llegums i derivats, o altres opcions com seitan o fruita seca)</i>	5
Carns ⁴	1-2 (≤ 6 al mes)
Carns blanques	1-2
Carns vermelles i processades	0-1
Peixos ⁵	1
Ous	1
GUARNICIONS	
Amanides variades	3-4
Altres guarnicions (patates, hortalisses, llegums, pastes, arròs, bolets)	1-2

Per aconseguir menús més **Saludables i Sostenibles**

Cal donar prioritat a

- **aliments d'origen vegetal** com a base de l'alimentació
- reduir carns vermelles i **aliments ultraprocessats**
- **aliments frescos** i mínimament processats
- **aliments de producció** local, estacional i de venda de **proximitat**
- **escurçar** els circuits
- **reduir** residus (envasos)
- **reduir** malbaratament alimentari
- **evitar els excessos i** posar en valor el **consum responsable**

Com ho estem fent?

Impacte mediambiental calculat a partir de la petjada de carboni (kg de CO₂), la despesa hídrica (l d'H₂O) i l'ús de terra (m²) dels exemples de menús escolars de les guies PReME, període 2012-2020.

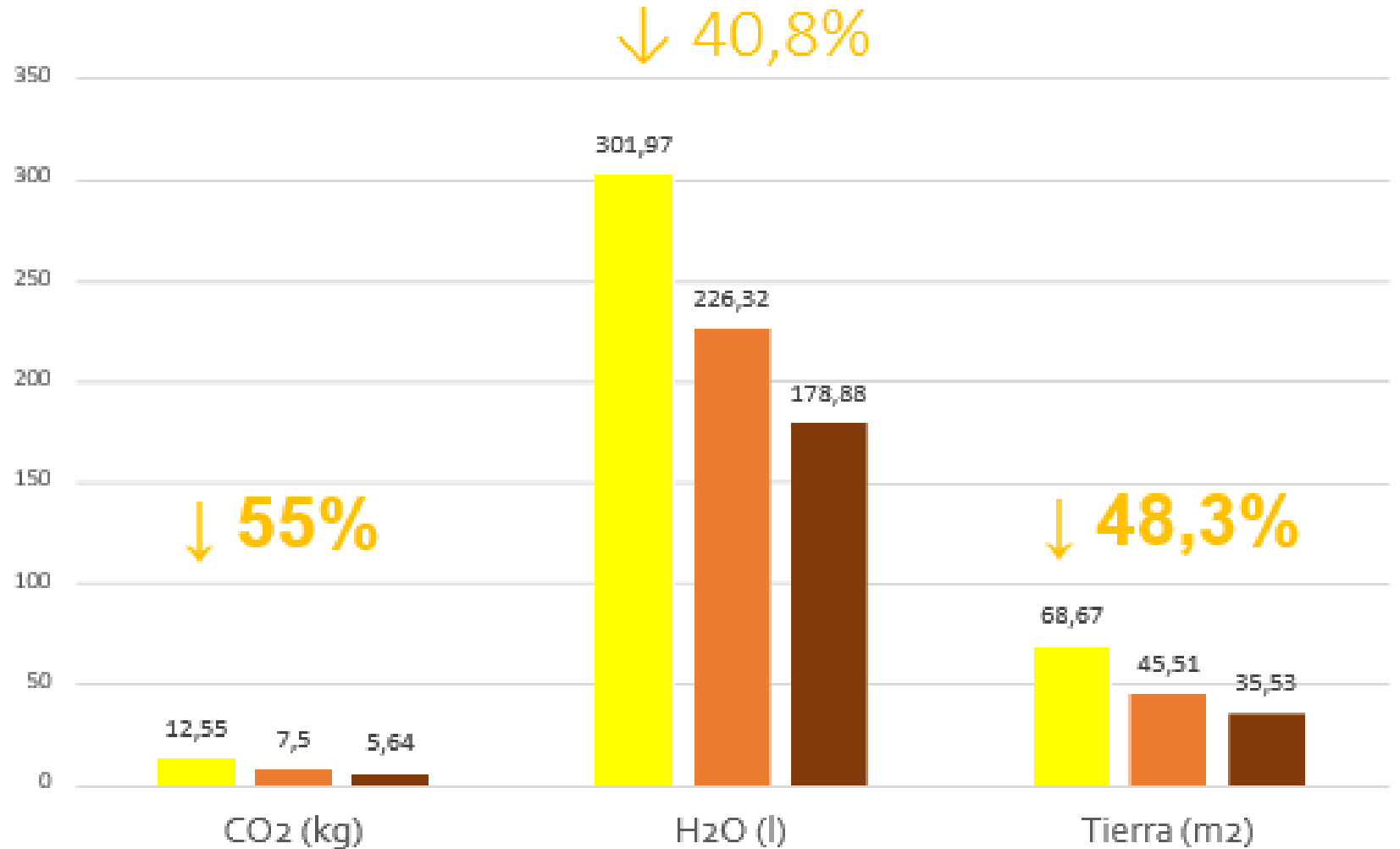
2012

2017

2020

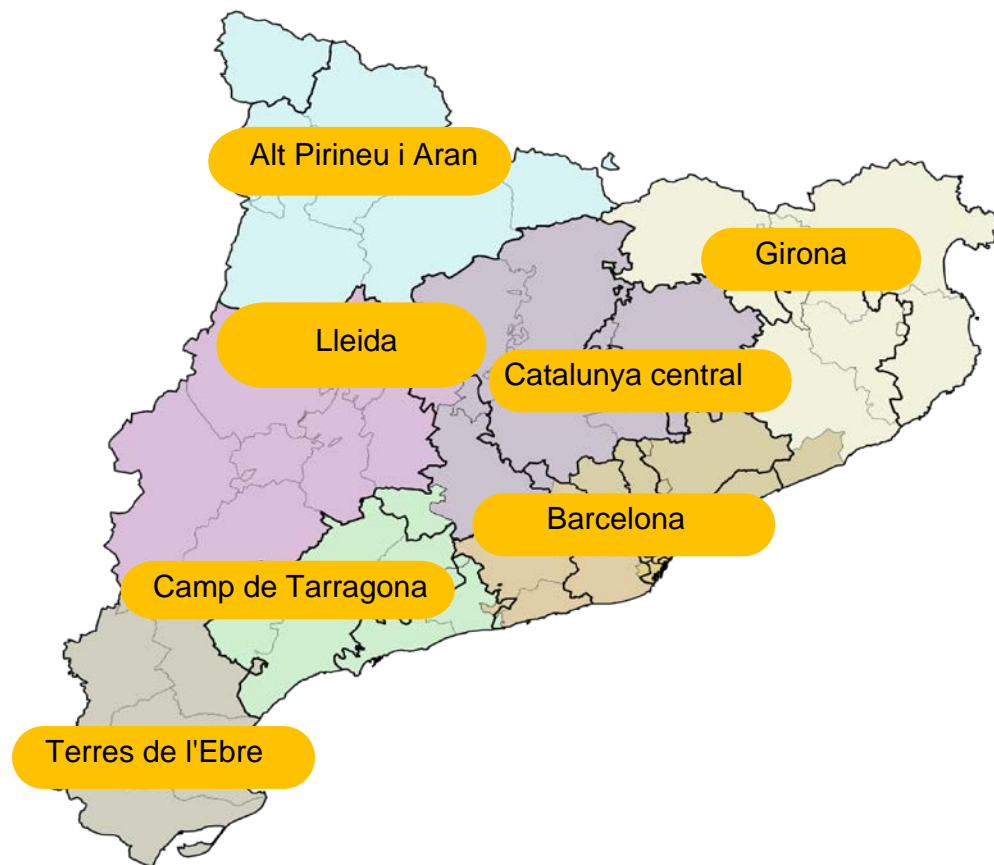

Calculadora El valor dels Aliments -

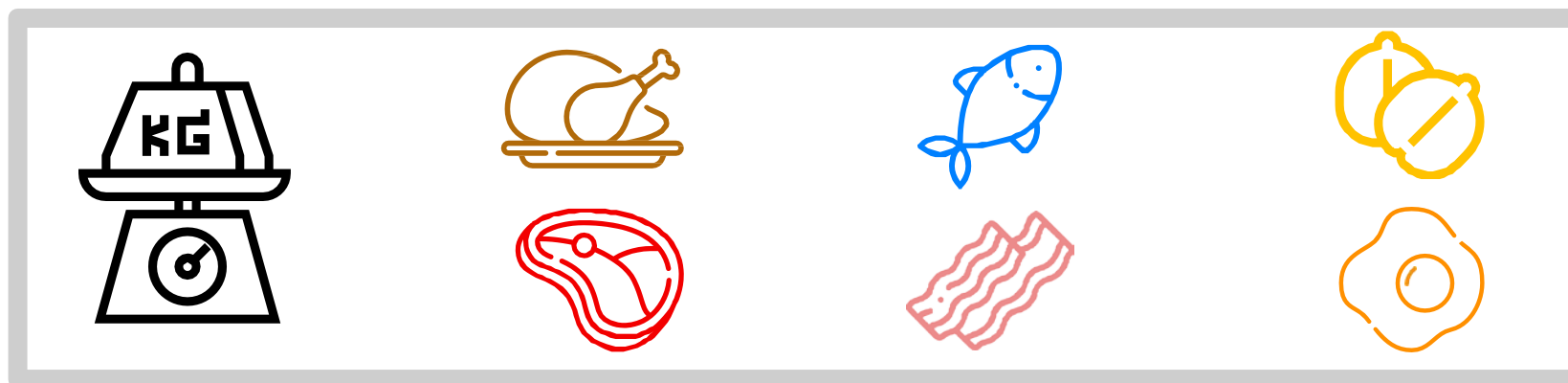
www.elvalordelsaliments.cat/calculadora/

(Fundació ENT i Agència de Residus del Govern de Catalunya).

Comparació impacte mediambiental d'una programació de menús de set escoles de Catalunya abans de la publicació de la guia del 2017 i després de la publicació de la guia del 2020.

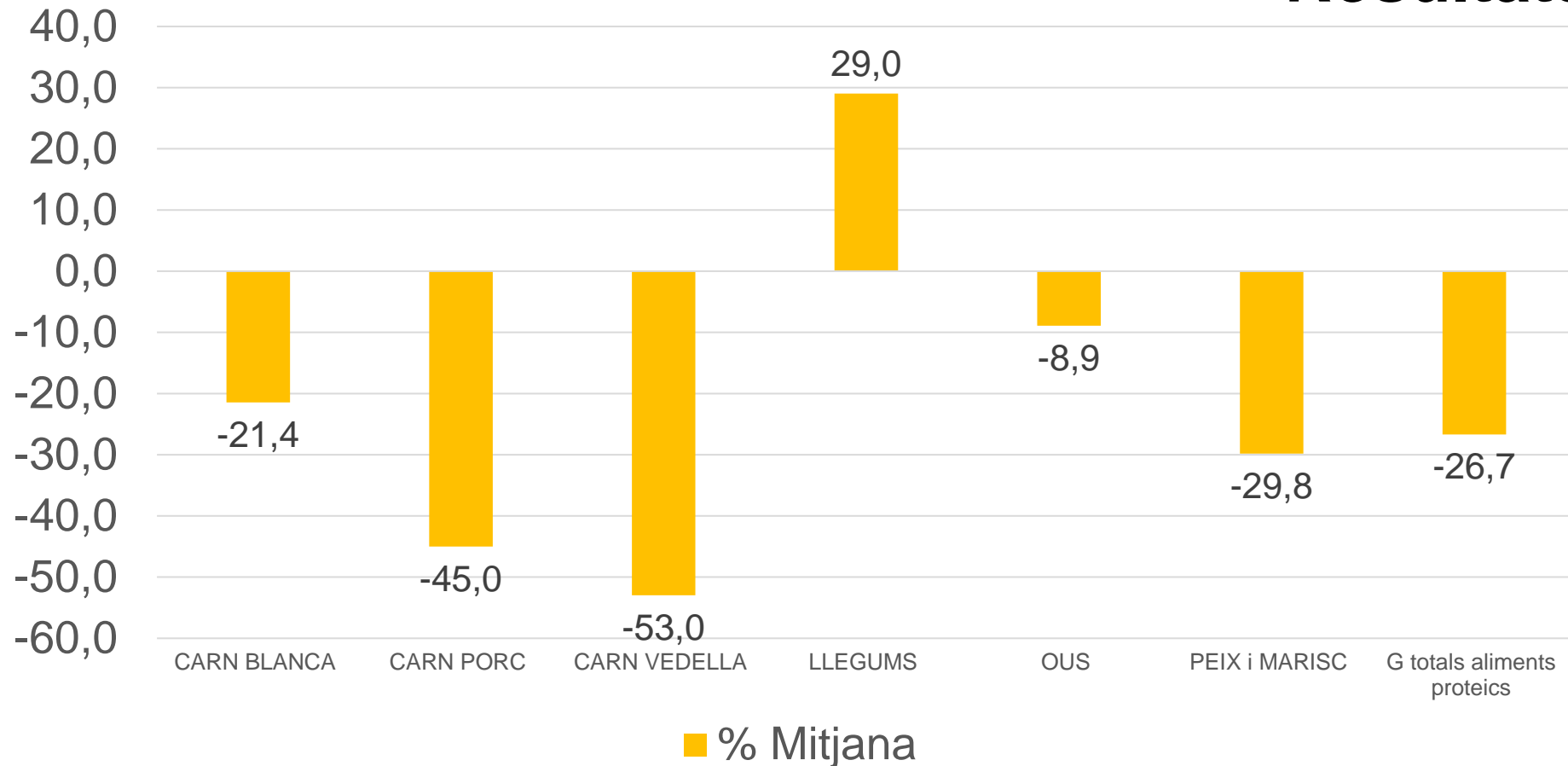

Comparació impacte mediambiental d'una programació de menús de set escoles de Catalunya abans de la publicació de la guia del 2017 i després de la publicació de la guia del 2020.

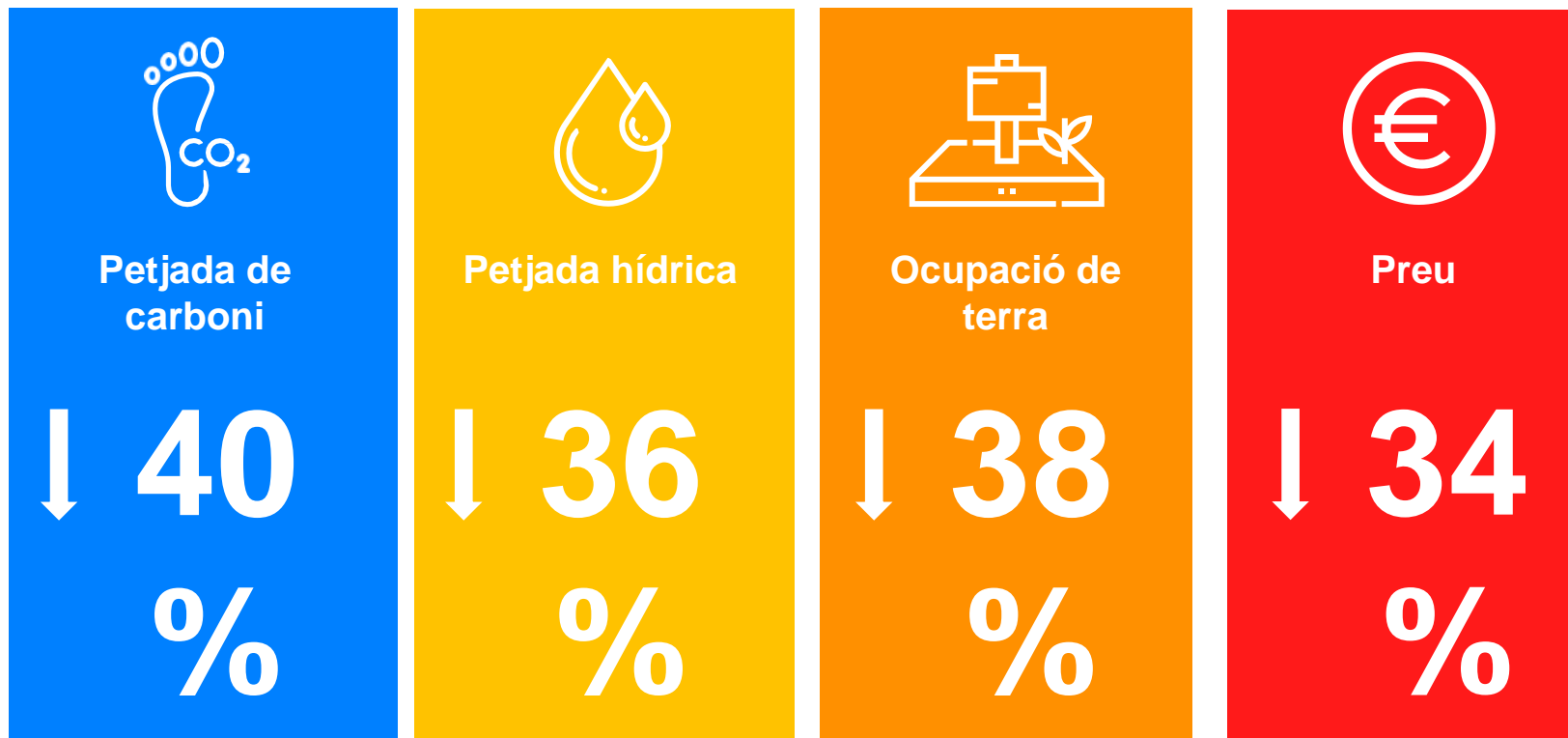
Comparació impacte mediambiental d'una programació de menús de set escoles de Catalunya abans de la publicació de la guia del 2017 i després de la publicació de la guia del 2020.

Resultats

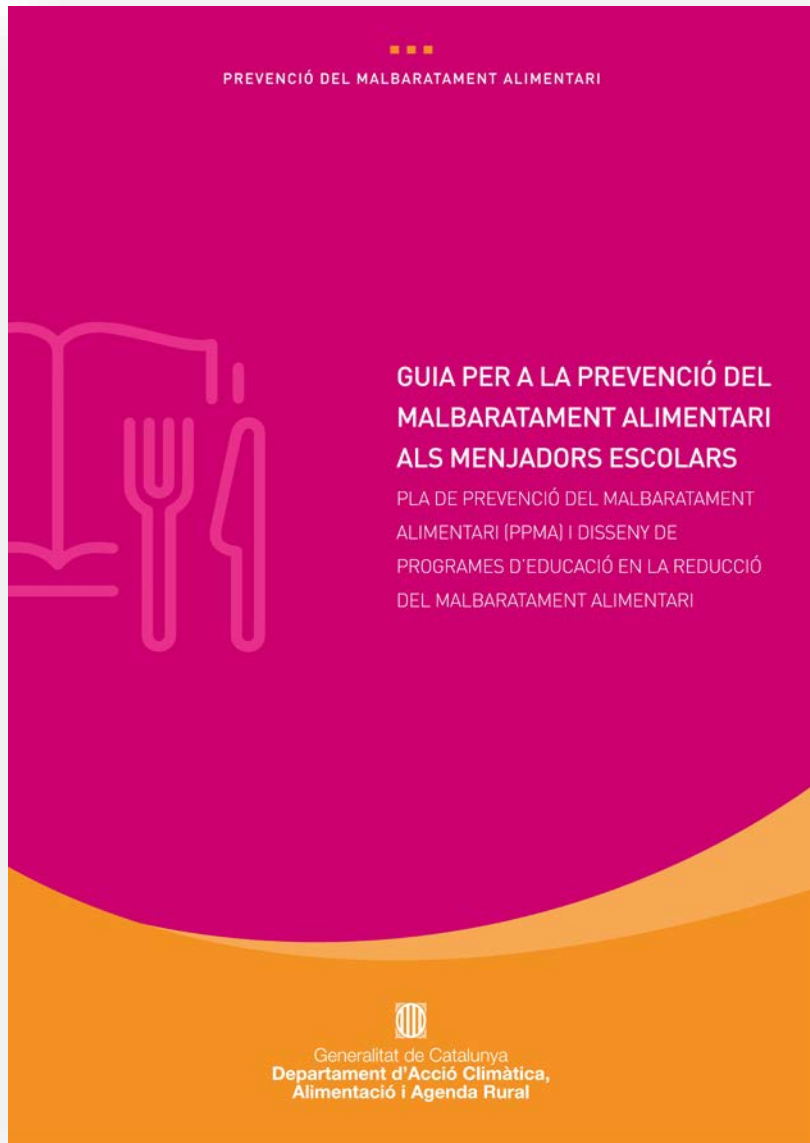
Comparació impacte mediambiental d'una programació de menús de set escoles de Catalunya abans de la publicació de la guia del 2017 i després del la publicació de la guia del 2020.

Resultats

Reduir el malbaratament alimentari

El DACC publica una nova Guia per impulsar la prevenció del malbaratament alimentari als menjadors escolars

Reduir el malbaratament alimentari

The screenshot shows a web browser window displaying a news article from the gencat website. The browser's address bar shows the URL: agricultura.gencat.cat/ca/detalls/Noticia/El-DACC-publica-una-nova-Guia-per-impulsar-la-prevencio-del-malbaratament-alimentari-als-menjadors-escol... The website header includes the gencat logo and the text 'Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural'. The main headline reads 'El DACC publica una nova Guia per impulsar la prevenció del malbaratament alimentari als menjadors escolars'. Below the headline, the date and time '16.05.2023 | 09:00' are shown. The article content features a pink graphic with the text 'PREVENCIÓ DEL MALBARATAMENT ALIMENTARI' and 'GUIA PER A LA PREVENCIÓ DEL MALBARATAMENT ALIMENTARI ALS MENJADORS ESCOLARS'. The main text of the article states that the Department of Climate Action, Food and Rural Agenda is promoting food waste prevention in schools through a new guide. A sidebar on the right titled 'Més informació' lists three links: 'Vídeo explicatiu de la Guia', 'Guia per impulsar la prevenció del malbaratament alimentari als menjadors escolars' (20 Bytes), and 'Plantilla bàsica per a la quantificació del malbaratament alimentari' (20 Bytes). The Windows taskbar at the bottom shows the system tray with the date '27/06/2023' and time '12:15', and the weather '26°C Mayorm. soleado'.

agricultura.gencat.cat/ca/detalls/Noticia/El-DACC-publica-una-nova-Guia-per-impulsar-la-prevencio-del-malbaratament-alimentari-als-menjadors-escol...

#gencat | Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural

El DACC publica una nova Guia per impulsar la prevenció del malbaratament alimentari als menjadors escolars

16.05.2023 | 09:00

PREVENCIÓ DEL MALBARATAMENT ALIMENTARI

GUIA PER A LA PREVENCIÓ DEL MALBARATAMENT ALIMENTARI ALS MENJADORS ESCOLARS

PLA DE PREVENCIÓ DEL MALBARATAMENT

El Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural impulsa la prevenció del malbaratament alimentari als menjadors escolars de Catalunya a través d'una nova guia que neix amb l'objectiu de donar suport i eines als centres educatius i empreses gestores de menjadors escolars per promoure l'aprofitament alimentari.

La *Guia per a la prevenció del malbaratament alimentari als menjadors escolars*, promoguda pel Departament, i elaborada en col·laboració amb diverses entitats i

Més informació

- Vídeo explicatiu de la Guia
- Guia per impulsar la prevenció del malbaratament alimentari als menjadors escolars [20 Bytes]
- Plantilla bàsica per a la quantificació del malbaratament alimentari [20 Bytes]
- Plantilla detallada per a la quantificació de

26°C Mayorm. soleado 12:15 27/06/2023

Gràcies